

Frans Lasson (red.). *Karen Blixen på Rungstedlund*. København: Høst og Søn, 1994. 206 s., 34 fotografier. ISBN 87-14-29294-7.

Det var virkelig på tide der kom en ny bog om baronessen, med flere buketter, flere besøg og flere guldkorn fra de hellige læber. Det er faktisk nogle år siden man sidst hørte fra sekretæren, lægen, naboen, gartneren og de mandlige muser som Thorkild Bjørnvig og Aage Henriksen. Den læser som gik og troede han havde fået de mere eller mindre intime detaljer og undertiden pinlig personlige samtaler at høre, må tro om igen.

Denne gang er det blandt andre Karen Blixen selv der kommer til orde i en tale hun holdt for gamle Rungstedboere i 1958, i anledning af planerne om fuglereservatet. Hun kender mange af de gamle ved navn og nævner undertiden de tilstedeværendes bedsteforældre eller udtaler sig om en nu gammel fiskerkones smukke ben der engang i ungdommen vakte hendes misundelse. Det er morsomt.

Bogen indeholder 34 fotografier, nogle velkendte og andre som ikke har været trykt før.

Desuden trykkes Blixens konfirmationstale til Nils Carlsen, husholderskens søn, fra 1960, skrevet og indtalt på bånd fra en hospitalsseng. Det sker ikke for mange danskere at den tekstsart de alle har prøvet, bordtalen, kommer på tryk. Blixens er nydelig, bevares, yderst velformuleret og kun lidt moraliserende, men om det var nødvendigt at trykke den?

Størstedelen af bogen optages af fru Carlsens erindringer om dagliglivet på Rungstedlund, kærlige, men ikke ukritiske minder. For den der kan læse mellem linierne står der et billede af et feodalt herskab, loyal og

krævende på engang, en baronesse der vil tiltales i tredje person, da hun ikke kan fordrage tiltaleformen "De", men selv bruger den i flæng overfor personalet, en husherre der kan tillade sig at vade ind i de nyligt rengjorte stuer med gummistøvler på, direkte fra haven. En arbejdsgiver der er så elskværdig at lave kostplan for hver dag en hel måned hvor de har gæster. Tre retter varm mad til frokost og tre retter til middag: "Det var jo en stor hjælp" skriver fru Carlsen helt uden ironi. Men også en baronesse der kan lege med i husets vandlege og som skriver vrøvlevers til barnet, som i dette hus ikke er "et nødvendigt onde, men et nødvendigt gode". Det er smukt sagt.

Der er kun et problem med fru Carlsens beretning og det er at den har været trykt før, i første bind af *Blixeniana*, 1975. Nyt er det ikke.

Det gælder ikke for de næste tre erindringsbidrag i bogen, bibliotekar Birthe Andrups, svigernevøen Erik Kopps og den midlertidige sekretær, Ulla Rask. De udtrykker sig ikke lige levende som fru Carlsen, som har indtalt sine erindringer på bånd, til Frans Lasson. På en side findes sætninger som: Hun var en meget nydelig dame, det var et meget fint sted og en meget fin indretning.

Meget forandret bliver baronessens billede ikke af disse tre bidrag, det skulle så være for alle de petitesser Ulla Rask diskler op med, de er nye og aldeles overflødige.

Alt i alt er hele bogen overflødig. Den lærer os ikke noget som vi ikke vidste i forvejen efter lige så overflødige bøger som den om *Karen Blixens Buketter*. Dens fortjeneste ligger højst i at den ophøjede baronesse er blevet mere jordisk, menneskelig og dagligdags i konturerne. Hun gik trods alt ikke hele dagen og sagde dybsindigheder.

Men hvorfor ikke i stedet en lødige bog om forfatterskabet, om hvilket slet ikke alt er sagt? Det er en ejendommelighed ved de to danske forfattere der er mest kendt verden over, at hver en flig af deres privatliv skal løftes, H.C. Andersen og Karen Blixen. Hvorfor mon? Er det kun den specielle form for nationalisme danskerne dyrker hvor de tager noget til hjertet som først er blevet tolket som danskhedens apoteose og hvor så senere alt der kan siges om emnet bare kan øge den engang fastslåede yndighed?

H. C. Andersen skrev ikke færre end tre selvbiografiske tekster og var således selv med til at omskabe sit liv til et eventyr. På den måde leverede han en selvfortolkning som giver anledning til at konfrontere den med den historiske virkelighed. Karen Blixen derimod skrev ikke direkte

selvbiografi, men hun gjorde noget andet: hun iscenesatte sig selv, eller den del af sig selv hun viste omverden som den dybsindige, 3000 år gamle for-tællerske. Hun leverede selv, ved hjælp af film, interviews, fotografier og essays, et sammensat portræt hvor hun ikke sjældent modsagde eller gentog sig selv, i den grad at hun blev sin egen metafor. Og danskerne gør hvad de kan for dels at dyrke metaforen, dels at pille den af til skindet.

Nogle store danske forfattere, deriblandt Karen Blixen skal have spurgt hvorfor Danmark ikke ærer sine digtere. Efter deres død ville de ikke have haft noget at klage over, tværtimod, posthumt kvæles de i hvert fald til døde.

Annelies van Hees, Universiteit van Amsterdam